

AUKN – od države odtujen center moči

**Vesna Vuković
Suzana Rankov**

Ljubljana – Agencija za upravljanje kapitalskih naložb države (AUKN) je napaka, je prepričan celo vedno več tistih, ki so še pred pol leta zagovarjali njeno ustanovitev. Osnovna cilja, da bo agencija pripomogla k dvigu standardov korporativnega upravljanja družb, ki so v solasti države, in da se bo povečala transparentnost državnega upravljanja podjetij, se oddaljujeta. Da je temu tako, gre zasluga predvsem vodstvu agencije, za katero nikakor ne moremo trditi, da je neodvisna in da odloča na podlagi strokovnih meril.

Vrsta slabih praks

Poskusi vmešavanja v pripravo letnih načrtov podjetij, še do danes nepojasnjena in na kodeksu upravljanja družb utemeljena razrešitev predsednika nadzornega sveta Holdinga Slovenskih elektrarn Jadranka Medaka, poskus preprečitve dokapitalizacije NKBM in ogrožanje dokapitalizacije NLB z zahtevo po revidiranju vseh slabih naložb bančnih skupin, več poskusov uzurpiranja odločevalskega procesa, ko gre za kadrovanje v nadzorne svete največjih državnih podjetij, pritiski na Kad in Sod za glasovanje na skupščinah... To je le nekaj potez, ki jih je v zadnjem času povleklo vodstvo AUKN. V ozadju njegovih odločitev poznavalci razmer nemalokrat vidijo najožje sedanje in nekdanje svetovalce ministra za finance **Franceta Križaniča**. AUKN pravzaprav postaja od države odtujen center moči, ki ga posamezne lobistične skupine poskušajo izrabiti za dosego svojih ciljev.

»Iz razpršenih centrov moči se poskuša vse prenesti na en sam center moči, čeprav imajo na agenciji premalo znanja in premalo resursov ob tem, da so tam zaposleni močno povezani z različnimi interesnimi skupinami. Bistveno jim je pridobiti moč, zato se toliko ukvarjajo z glasovanjem na skupščinah. Koncentracija upravljalke moči je tudi v nasprotju s smernicami OECD,« opozarja poznavalec razmer, ki je želel ostati neimenovan. Prvotni namen ustanovitve agencije je sicer bil, da bi agencija postavila standarde upravljanja in nadzirala njihovo izvajanje, ne pa

da s konkretnimi dejanji posega in v določenih primerih celo presega pravice lastnika. Primer dobre prakse so Kada in Soda v izhodišču za glasovanje na skupščinah njihovih predstavnikov v lanskem letu, kjer sta družbi določili politiko do nagrajevanja nadzornikov, uporabo bilančnega dobička, pridobivanje lastnih delnic... AUKN takšne politike upravljanja ni pripravil, čeprav je pred vrati sezona skupščin, ampak se namesto tega odloča sproti in svoja stališča prilagaja posameznim vplivnim skupinam.

Odločati želijo v imenu Kada in Soda

Glede na to, da agencijo obvladujejo različni centri moči, ne presenečajo prizadevanja, da bi se formalna moč AUKN še povečala. Zadnji tovrstni poskus je sprejemanje novele zakona o preoblikovanju Kada in naložbene politike Kada in Soda. Predlog novele zakona je določal, da agencija v družbah, katerih skupna knjigovodska vrednost kapitalne naložbe Kada in Soda presega 20 milijonov evrov, izvršuje glasovalne pravice na skupščinah v imenu in na račun Kada in Soda. Toda agencija je predlagala dopolnilo, ki je izločilo formulacijo »v imenu in za račun«, saj da ta formulacija pomeni zavezujoče navodilo. Predstavniki Kada in Soda so

Brez neposredne odškodninske odgovornosti

Čeprav AUKN upravlja z nekaj milijard evrov vrednim državnim premoženjem, njegova uprava in svet agencije nista neposredno odškodninsko odgovorna po zakonu o gospodarskih družbah, tako kot so vodstva Kada, Soda in drugih gospodarskih družb. Člani uprave AUKN imajo namreč status javnih uslužbencev. Dejansko je tako edina sankcija za napačne poslovne odločitve razrešitev, za katero pa je potrebna večina poslanskih glasov.

Posamezni ministri so se že ob pripravi novele zakona o upravljanju kapitalskih naložb države, ki je bila sprejeta v začetku meseca, zavzemali, da bi v zakon vključili solidarno odgovornost uprave in sveta agencije za škodo, ki bi nastala kot posledica kršitve njihovih nalog. Toda podporniki agencije so takšno določilo preprečili.

Na AUKN sicer zatrjujejo, da zanje kot za javne uslužbenke velja odgovornost po določilu zakona o javnih uslužbencih. Ta določa, da je javni uslužbenec odškodninsko odgovoren za škodo, ki jo protipravno povzroči delodajalcu pri delu ali v zvezi z delom naklepno ali iz hude malomarnosti. Toda sočasno je za škodo, ki jo na delu ali v zvezi z delom protipravno povzroči javni uslužbenec tretji osebi, nasproti tej osebi odškodninsko odgovoren delodajalec, torej država. Tretja oseba lahko kot oškodovanec zahteva povračilo škode tudi od tistega, ki ji je protipravno povzročil škodo, če je bila škoda povzročena naklepno, vendar je potrebno ob tem opozoriti, da je naklep težko dokazati.

temu nasprotovali in opozarjali, da bi črtanje omenjenega člena poseglo v vsebino veljavnega zakona, po katerem agencija zgolj izvršuje glasovalne pravice po navodilih Kada in Soda ter ne nujno v skladu s stališči države pri posameznih naložbah. Prav tako so opozorili, da bi to pomenilo kršitev temeljnega načela korporacijskega prava in pravice, ki izhajajo iz delničarstva, in prineslo možnost resnejših konfliktov, če bi se interesi Kada in Soda na eni ter AUKN na drugi strani razlikovali.

Zaradi nesoglasij prekinjena seja odbora se bo nadaljevala danes, predsednik odbora **Bogdan Čepič** (SD) pa je povedal, da bo tik pred sejo koalicijsko usklajevanje. Sam je sicer zelo naklonjen agenciji in njenemu dosedanemu delu, ki je bilo po njemu dostopnih podatkih odgovorno. Še več; podpira tudi pobudo, da bi agenciji morali dati večja pooblastila, in sicer da ne bi imela več zgolj samo vloge upravljalca, ampak tudi lastnika, saj je AUKN zastopnik lastnika. Po njegovem mnenju je ključni problem, da še ni sprejeta strategija, ki bo določila, kaj so strateške naložbe države in kako upravljati z naložbami, ter da ministrstva še niso pripravila sektorskih politik.

vesna.vukovic@dnevnik.si
suzana.rankov@dnevnik.si

Sta dva člana uprave lani prejela plači na dveh delovnih mestih?

Po neuradnih informacijah naj bi konec lanskega leta nekaj časa najmanj dva člana uprave AUKN dobivala dve plači, in sicer za delo na agenciji in v prejšnjih službah. To naj bi bila predsednica uprave Dagmar Komar, ki je bila prej zaposlena na Zavarovalnici Triglav, in član uprave Danilo Grašič, ki je bil zaposlen na SID banki. Na AUKN naših informacij niso zanikali. Namesto konkretnih pojasnil, kdaj je kateri od članov uprave prekinil prejšnje delovno razmerje, so sporočili, da je bilo potrebno z delodajalci skleniti dogovor o prenehanju veljavnosti pogodb o zaposlitvi glede na to, da je državni zbor imenoval upravo in svet AUKN 20. oktobra 2010. Dodali so, da je bilo to »urejeno do konca leta 2010«. Ob tem velja opozoriti, da sta Dagmarjeva in Grašič delala v državnih podjetjih in je težko verjeti, da jima prejšnji delodajalci niso dovolili zapustiti delovnih mest brez odpovednega roka.

V pol leta od ustanovitve Agencija za upravljanje kapitalskih naložb, ki jo vodi Dagmar Komar, predvsem kopiči slabe prakse korporativnega upravljanja. Namesto da bi se ukvarjala s standardi upravljanja, se osredotoča na to, kako pridobiti čim več moči in ustreči različnim interesnim skupinam.